

Estructura, Tipologia i Variació Interna de la Llengua Catalana 2014/2015

Codi: 42493

Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313382 Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Eulàlia Bonet Alsina

Correu electrònic: Eulalia.Bonet@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Mar Massanell Messalles

Equip docent extern a la UAB

Jordi Fortuny

Maria Pilar Perea

Prerequisits

Els que es demanen per fer el màster.

Objectius

En aquest mòdul s'estudien de forma crítica i especialitzada diversos aspectes de l'estructura de la llengua amb l'objectiu que l'estudiant obtingui una perspectiva diferent de la que ofereixen els graus.

El mòdul proporciona les eines per fer una investigació en lingüística sobre la llengua catalana en comparació amb altres llengües naturals. S'hi estudien les propietats tipològiques del català, tant en comparació amb les llengües romàniques pròximes com amb aquelles altres més divergents de la branca romànica i amb les no romàniques. S'hi aborden des d'una metodologia integradora temes que pertanyen a diferents components de la llengua (fonologia, morfologia, sintaxi i semàntica) i a àmbits metodològics diferents (sincronia, diacronia i geolingüística) que presenten el tret comú de requerir una aproximació crítica, transversal i metodològicament innovadora.

Competències

- Aplicar els mètodes d'investigació propis dels àmbits lingüístic i literari.
- Construir un discurs argumentat de valoració crítica d'una anàlisi lingüística o literària.
- Elaborar i aplicar mètodes d'anàlisi i comprensió dels fenòmens lingüístics i literaris d'acord amb les perspectives sincròniques i diacròniques.
- Produir informes sobre activitats o obres lingüístiques o literàries.

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i explicar qualsevol expressió lingüística del català d'acord amb els marcs teòrics actuals.
2. Analitzar les principals investigacions recents en llengua catalana.
3. Avaluar i aplicar els diversos marcs teòrics de tractament de les dades lingüístiques i els mètodes d'investigació que sustenten.
4. Comparar els mètodes d'anàlisi en sincronia i diacronia i valorar-ne l'aplicació i adequació.
5. Comparar les diferents metodologies d'aproximació a l'estudi de la tipologia lingüística, així com les principals classificacions tipològiques de les llengües naturals i els principis teòrics des dels quals s'estableixen les tipologies.
6. Construir un discurs argumentat de comparació i avaluació crítica de diverses anàlisis lingüístiques a partir d'hipòtesis divergents.
7. Construir un discurs argumentat de comparació i avaluació crítica de diverses anàlisis lingüístiques emmarcades en teories i metodologies divergents.
8. Elaborar informes crítics de produccions lingüístiques de qualsevol àmbit i època.
9. Elaborar ressenyes i informes crítics d'obres bibliogràfiques sobre llengua catalana.
10. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
11. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
12. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
13. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
14. Utilitzar els mètodes d'anàlisi adequats als diferents components de la gramàtica per descobrir propietats lingüístiques específiques del català en comparació amb les altres llengües.
15. Valorar les diferències entre varietats geogràfiques, socials i històriques del català i explicar les característiques d'aquestes diferències.

Continguts

Estructura, tipologia i variació interna de la llengua catalana

Curs 2014-2015

Continguts

Bloc 1 Interaccions entre fonologia, morfologia i sintaxi

Eulàlia Bonet (UAB, primera part del semestre)

1.1 Components gramaticals i interfícies: la relació entre la morfosintaxi i la fonologia

1.2 Realització de morfemes amb condicionament fonològic

1.2.1 L'al·lomorfa dins del mot: flexió nominal

1.2.2 L'al·lomorfa a l'enunciat: variació en articles

1.2.3 Realització del morfema de plural en l'enunciat

1.3 Efectes fonològics i morfològics de l'enclisi en diverses varietats dialectals

1.3.1 Alteracions provocades pel desplaçament accentual

1.3.2 Alteracions motivades per contactes consonàntics

1.4 Variació en la forma dels clítics pronominals en contactes de sibilants

Bloc 2 Dialectologia, variació i canvi lingüístics

Maria Pilar Perea (UB, primera part del semestre)

2.1 L'aproximació dialectal a l'estudi de la variació i el canvi lingüístics; algunes aportacions de la sociolingüística

2.2 Planificació i desenvolupament de la recerca sobre variació dialectal

2.2.1 Disseny del projecte: selecció de característiques; mètodes d'entrevista lingüística

2.2.2 Treball de camp: selecció d'informants; enregistrament sonor; enregistrament audiovisual

2.2.3 Emmagatzematge i processament computacionals de dades

2.2.4 Presentació de resultats: cartografia digital; generació automatitzada de llistes; gràfics

2.3 L'anàlisi de les dades com a base per a l'establiment de les divisions dialectals

2.4 Programes de cartografia i de representació i tractament de seqüències sonores

2.5 Casos pràctics

Bloc 3 Anàlisi de la variació diacrònica a partir de corpus textuais

Mar Massanell (UAB, segona part del semestre)

3.1 L'estudi de variables diacròniques abans i ara: dels textos als corpus

3.2 El Corpus Informatitzat del Català Antic (CICA) per a la Gramàtica del Català Antic (GCA)

3.3 Estudi de cas: l'auxiliar dels temps de perfet en català antic

3.3.1 Arrel històrica de la doble auxiliarietat

3.3.2 Descripció de la selecció de l'auxiliar en català antic

3.3.3 El procés gradual de substitució de l'auxiliar ésser per l'auxiliar haver

3.3.4 Casos conflictius: l'avantatge de l'enfocament construcciona per damunt del lèxic

Bloc 4 Interfície sintaxi-semàntica

Jordi Fortuny (UB, segona part del semestre)

4.1 Principis universals de composició sintàctico-semàntica

4.1.1 El principi de composicionalitat

4.1.2 La composició funcional

4.1.3 La modificació de predicat

4.2 El principi de la conservativitat dels determinants

4.2.1 Quantificadors generalitzats

4.2.2 Quantificadors extensionals

4.2.3 Quantificadors intensionals

4.2.4 Excepcions al principi de conservativitat

4.2.5 Conjunts testimoni

4.3 El català en relació a alguns punts (força generals) de variació

4.3.1 Les llengües de pro drop radical i la morfologia dels pronoms

4.3.2 Les llengües amb moviment de quantificador manifest i les llengües amb moviment de quantificador encobert

4.3.3 Les llengües de marcació en el satèl·lit i les llengües de marcació verbal

4.3.4 El "Nominal Mapping Parameter" de Chierchia

Metodologia

Es combinaran les exposicions amb la resolució d'exercicis, la realització d'activitats pràctiques, exposicions orals, debats i l'elaboració de treballs molt breus.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Debats i activitats pràctiques	50	2	1, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Tutorització i exposicions orals	70	2,8	1, 4, 13, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i elaboració d'exercicis i treballs	120	4,8	

Avaluació

L'avaluació es basarà en les evidències següents:

(a) resolució d'exercicis, pràctiques, exposicions orals i lliurament de treballs molt breus: 80%

(b) participació activa: 20%

S'obtindrà un No presentat quan es compleixi menys d'un 80% del punt (a).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Realització d'exercicis, treballs breus i presentacions orals	100%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15

Bibliografia

Bloc 1

Bonet, Eulàlia, Maria-Rosa Lloret. 2002. OCP Effects in Catalan Cliticization, *Catalan Journal of Linguistics* 1:19-39.

Bonet, Eulàlia, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró. 2007. Allomorph selection and lexical preferences: two case studies, *Lingua* 117: 903-927.

Bonet, Eulàlia, Francesc Torres-Tamarit. 2011. Les formes d'imperatiu seguides de clític: un cas de conservadorisme lèxic, dins: Maria Rosa Lloret i Clàudia Pons (eds.), *Noves aproximacions a la fonologia i la morfologia del català*, 37-61, Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (Col·lecció Symposia Philologica).

McCarthy, John J. 2008. *Doing Optimality Theory. Applying Theory to Data*. Malden, MA: Blackwell

Solà, Joan, Maria-Rosa Lloret, Joan Mascaró, Manuel Pérez Saldanya (eds.). 2002. *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries.

Bloc 2

ADAM AULINAS, M. (2009). "Les isoglosses i la quantificació de les dades en la descripció dialectal i del canvi lingüístic". Kabatek, J.; Pusch, C. D. (eds.), *Variació, poliglòssia i estàndard*. Aquisgrà: Shaker Verlag: 35-54.

CHAMBERS, J. K.; TRUDGILL, P. (1980). *Dialectology*. Cambridge: Cambridge University Press.

GOEBL, H. (2007). "A Bunch of Dialectometric Flowers: a Brief Introduction to Dialectometry". *Austrian Studies in English* 95. Smit, U. et alii (eds.), *Tracing English through Time. Explorations in Language Variation*: 133-171.

LABOV, W. (1978). *The Isolation of Contextual Styles. Sociolinguistic Patterns*. Oxford: Basil Blackwell: 70-109.

PEREA, M. P. (2008). "Mapping morphological and phonetic features of Catalan: a general template for contemporary atlases and corpus". *Dialectologia*, 1: 121-135.

POP, S. (1950). *La Dialectologie: aperçu historique et méthodes d'enquêtes linguistiques*, 2 vol. Lovaina: Université de Louvain.

VENY, J. (1978). *La geolingüística als Països Catalans. Estudis de geolingüística catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana: 7-37. [2a ed. (1984)]

VIAPLANA, J. (2002). *Dialectologia*. València: Universitat de València.

Bloc 3

Badia i Margarit, Antoni Maria (1951). *Gramàtica històrica catalana*. Madrid: Gredos [Traducció catalana: *Gramàtica històrica catalana*. València: Tres i Quatre, 1981].

Batlle, Mar (2002). L'expressió dels temps compostos en la veu mitjana i la passiva pronominal. Barcelona: IEC/PAM.

Massanell, Mar (2009). «Beneficios de los corpus informatizados para la investigación diacrónica», dins L. Romero i C. Julià (eds.), Tendencias actuales en la investigación diacrónica de la lengua, Barcelona: PEUB, 147-158.

Massanell, Mar i Jaume Mateu (en preparació). «L'auxiliar dels temps de perfet». A: J. Martines i M. Pérez-Saldanya (eds.), Gramàtica del Català Antic.

Mateu, Jaume (2005). «La selecció de l'auxiliar en els verbs intransitius del català antic: alguns aspectes descriptius i explicatius». Caplletra 38, 211-240.

Moll, Francesc de Borja (1952): Gramática histórica catalana. Madrid: Gredos [Traducció catalana: Gramàtica històrica catalana. València: PUV, 1991].

Par, Anfós (1923). Sintaxi catalana: segons los escrits en prosa de Bernat Metge (1398). Halle (Saale): Verlag von Max Niemeyer.

Pérez Saldanya, Manuel (1998). Del llatí al català. Morfosintaxi verbal històrica. València: PUV.

Ramos, Joan Rafel (2005). «Els auxiliars dels temps compostos en català medieval». Caplletra 38, 179-209.

Torruella, Joan (2009). «Bases científicas en la investigación a partir de corpus: el caso del Corpus Informatitzat del Català Antic», dins A. Enrique-Arias (ed.), Diacronía de las lenguas iberororománicas: nuevas aportaciones desde la lingüística de corpus, Madrid/Frankfurt, Iberoamericana/Vervuert, 95-115.

Bloc 4

Chierchia, G. 1998. Reference to kinds across language. Natural language semantics 6.4 (1998): 339-405.

Von Stechow, P. i L. Matthewson. 2008. Universals in semantics. The Linguistic Review 25 (1-2): 139-201.

Neeleman, A. i K. Szendroi. 2007. Radical pro drop and the morphology of pronouns, Linguistic Inquiry 38(4), 671-714.

Mateu, J. Lexicologia II. L'estructura semàntica de les unitats lèxiques. UOC.

Partee, B., A. T. Meulen i R. Wall. 1990. Mathematical methods in linguistics. Springer.

Szabolcsi, A. 1997. Strategies for scope taking. Dins A. Szabolcsi, Ways of scope taking. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Talmy, L. 1985. Lexicalization patterns: Semantic structure in lexical forms, Language typology and syntactic description 3, 57-149.